

Rembingar í olju-heimi ávirka eisini leiting við Føroyar

Oljuvinnan ger seg nú tilreiðar til at vera við í oljuleiting við Føroyar. Talan er um eini 25 feløg, ið ætla at vera við í 1. útbjóðing. Men nógvar broytingar eru í vinnuni, og í løtuni merkja vit seinastu rembingarnar undan „slagnum um føroysku oljuna“. Kortini verða blandað, og „spælið“ skal til at byrja. Men hvør spælir saman? Hvør vágur flest pengar og hvussu kann vágin best spjaldast yvir fleiri? Hvørjar verða treytirnar? Hetta eru spurningar, ið oljufeløgini hvør sær og saman nú royna fáa svar uppá.

JAN MÜLLER

Analysa

Sohvørt tað nærkast fyrstu útbjóðing á føroyskum øki er ikki bert stóru spenn-ingur millum altjóða oljufeløg. Eisini føroyskir myndugleikar eru spentir um, hvørji oljufeløg og hvørji bólkir fara at søkja um loyvi at bora, tá avtornar. Tá oljuprísirnir fóru í botn fyrri góðum ári síðani fekk tað alt fyrri eitt avleið-ingar fyrri fleiri oljufeløg. Smærri oljufeløg vórðu uppkøpt ella yvirtikin av teimum stóru risunum, og hóast oljuprísirnir í dag eru rættliga høgir, so verða framvegis lutvist stór oljufeløg gloypst av teimum heilt stóru. Hetta fer eisini at hava við sær broytingar, tá vit hyggja eftir tí føroyska økinum og áhuganum fyrri tí. Og hetta var eisini nakað, sum varð tosað um í korri-dorunum á oljuráðstevnu í Aberdeen, mótti tú umboð-um fyrri antin útlendsk oljufeløg ella føroyskar olju-myndugleikar.

Shell ikki við

Ein tann størsta broytingin er helst tann, at eitt av heimsins stóru oljufeløg-um, Shell, herfyri gjordi av at gevast við øllum virksemi á Føroyaøkinum. Shell verður neyvan heldur við í 19. rundu á bretskum øki.

Felagið hevur annars ver-ði við í kanningunum her seinastu mongu árinum og hevur brúkt væl av pening. Tað var við í Lopransbor-ingini, í umhvørvisarbeið-inum hjá GEM og annars í teimum kanningum, sum eru gjordar á landgrunninum. Felagið hevur arbeitt saman við BP.

Tað er sjálvandi ilt at gita, hvør veruliga orsøkin er til, at Shell pakkar saman á landgrunninum. Men sjálvir hava teir so sagt, at teir hava gjørt eina meting av øllum sínum virksemi runt heim-in og hava so gjørt av at satsa uppá ávís kend og biligari øki heldur enn at skula fara út í nýggjar fløgur í einum fremmandum øki, har tað er djúpt og tískil verður dyrt

at fara undir leiting. Hetta er so teirra forkláring.

BP Amoco kortini í góðum hýri

Hóast hetta so ætlar BP Amoco ikki at gevast, tvørturimóti prioriterar felagið Føroyaøkið sera høgt. Ein kann so spyrja hvi? Eitt er tað, at ymsk oljufeløg meta ymsk um tey ymsu økini og hugsa ymsk. Og nú tá BP er so virkið skamt frá markinum kann tað jú hugsast, at felagið veit meira enn tey flestu um møguleikamar okkaru megin.

BP Amoco, sum í dag tel-ist millum stóru oljufeløg í heiminum, leggur í løtuni seinastu hond á yvirtøkuna av Arco, sum eisini er við á Føroyaøkinum. Tvs. at bret-sk oljurnin verður uppaftur stóri. Hann hevur so eisini boðað frá, at tað er ikki óhugsandi, at dymar verða latnar upp fyrri einum øðrum partnara at byta vágan og royndirnar við, nú Shell hevur takkað fyrri seg. Eingin ivi er um, at BP Amoco við síni stódd og royndum megnar uppgávuna við Fø-royar einsamalt. Men tað er so hetta at byta vága, gongst ikki eftir ætlan, sum kanska spókir.

Tað er greitt, at BP, sum er operatørur (tvs. stendur

á odda fyrri) á bæði Foi-naven og Shiehallion keld-unum vestan fyrri Hetland og sum hevur funnið aðrar møguligar oljukeldur eisini - Suliven og Conival beint við markið - hevur sera nógvar royndir og vitan um økið tætt við markið, og tískil má roknað við, at fel-agið eisini man hava var-hugan av, hvat kann finnast í undirgrundini føroysku megin markið. Verður olja ella gass funnið á føroysk-um øki, so er eisini hugs-andi, at BP sær ein mögu-leika fyrri einum infrastruk-turi tvs. rørleiðingum á øll-um økinum og tvørtur um mark. Ella við øðrum orðum, fund føroysku megin markið kann gera tað lön-andi at gera í lögur í ein infrastruktur, (tvs. rørleið-ingar) sum knýta keldur báðum megin markið sam-an.

Vit kunnu tí rokna við, at nettup BP Amoco Arco (Plus eitt annað stórt felag?) verður eitt av teimum mest svongu og kanska best fyr-riekaðu til 1. útbjóðing.

Stórar broytingar

Stórar broytingar eru eisini í øðrum bólkum. Higartil hava eini 25 altjóða olju-feløg verið virkin á Føroya-økinum. Tvs. at tey hava

keypt upp allar seismiskar kanningar og sjálvi gjørt kanningar. Hesi feløgini hava verið skipað í umleið 7 bólkir.

Nú er so tað hent ella er við at henda, at feløg eru uppkøpt ella yvirtikin av øðrum: Fina er nú partur av Total - Arco verður skjótt partur av BP Amoco og Mo-bil av Esso. Norsk Hydro hevur keypt Saga. Fara vit bert eitt sindur longur aftur, so bleiv Union Texas uppkøpt av Arco. Og so-leiðis kundi verið hildið fram.

Nú er tað so eisini komið fram, at Total-Fina keypa upp ELF. Her verður so talan um 4. stórsta oljufelag í heiminum. Seinastu tíð-indini siga, at Chevron er við at yvirtaka Phillips.

Henda gongd fer at ávirka verandi bólkir. Spurt kundi verið, hvussu verður við bólkunum Mobil í dag er í, tá felagið verður partur av Esso (Exxon) í næstum? Í bólkunum eru eisini Statoil og Enterprise. Og hvussu við bólkunum, har Esso er saman við Phillips og ELF - tá Mobil verður partur av Esso, og ELF av Total - og Phillips av Chevron? Hvar endar t.d. eitt so stórt felag sum Statoil, sum annars í mong ár hevur verið

tilreiðar at fara undir boring á landgrunninum? Og fer ELF í Totalbólk, fara so Esso (pluss Mobil) og Phillips at vera einsamøll ella fara tey at taka annað felag uppi? Og hvar eru Phillips, tá og um tað verður uppkøpt av Chevron, ið ikki er virkið á Føroya-økinum?

Norsk Hydro!

Og nú Saga ikki er til longur men partur av Norsk Hydro, hvørja avgerð fer Hydro tá at taka? At verða verandi í bólk saman við Amerada Hess, Lasmo, Dong og Atlantic Petroleum? Ella fer felagið heldur at velja bólk, sum Saga er (hevur verið) partur av, nevniliga Total (Fina) og Anadarcog og nú helst ELF eisini sum partur av Total-Fina?

Tað skal ikki tað stóra hugfloði til fyrri at siggja, at Norsk Hydro er í einum dilemma, nú tað skal velja millum The Faroes Part-nership ella Total bólk. Ti í báðum førum kann tað koma at kosta felagnum nógva at skula taka seg úr samarbeiðinum. Tó kann hugast, at tað man vera lættari at taka Saga úr Total-bólkunum og inn við sær í Faroes Partnership-bólk. Skuldi tað hinvegin hent, at

Løtan á føroyska bástinum í Aberdeen, tá Eyðun Elttør, oljumálaráðharri „lat upp“ fyrri fyrstu útbjóðing

Hydro tekur seg úr verandi bólk og fer saman við Total-Fina (ELF) og Anadarcog, tá hevur felagið møguleika at gerast operatørur alt fyrri eitt tvs. yvirtaka leiklutin hjá Saga. Hydroumboð hava fyrri sagt, at tey fegin siggja Hydro sum operatør á Føroyaøkinum og við egnari skrivstovu her. Og hana hevur Saga jú sum er. Tað skuldi verið lagamanni bara at flutt inn hjá Saga (tvs. hjá sær sjálvum) og so virkað sum operatørur herftir. Men hvat kostar at fara frá Amerada og hinum? Hvørjar eru bindingarnar? Og hvat við „trumfinum“ at hava eitt føroyskt oljufelag við bólkunum? Um tað er ein trumfur tá avtornar? Ella kann Totalyvirtokan av ELF vera ein ov góður biti at vísa frá sær? Man Norsk Hydro kanska siggja sær mögu-leikan at standa á odda fyrri einum av teimum sterku bólkunum á føroyskum øki við TotalFinaElf og Ana-darcog?

Her mugu Hydrofólk sanna orðatak: at tvinnir eru kostirnir, og hvørigin er mjúkur. Annars er tað eingin ivi um, at tað verður ein dyggur smeytur fyrri hini feløgini í The Faroes Part-nership, um Hydro tekur seg úr bólkunum. Hvørji fel-øg kunnu tá avloysa Hydro? Hevur bólkurin „ráð“ at missa Hydro uttan at fáa annað stórt felag inn ístað-in?

Mærsk bíðar eftir tí rætta høvinum

Og soleiðis kundi verið hildið fram at analyserað teir ymsu bólkarnar. Eitt nú kundi verið spurt, hvar dan-ska Mærsk endar í øllum hesum. Ti at byrja við var Mærsk Olie og Gas saman við ikki færri enn trinum feløgum: Union Texas, Deminex og Fina. Síðani hendi tað, at Union Texas varð uppkøpt av Arco og Fina av Total. Deminex ber í dag heitið Veba Oil og

Umboð fyrri ítalska oljufelagið Agip á veg av føroyska bástinum eftir at hava fingið góðu boðini frá Elttør um 1. útbjóðing. Mynd Jan Müller